

Regelrådets uppgift är att granska och yttra sig över kvaliteten på konsekvensutredningar till författningsförslag som kan få effekter av betydelse för företag.

Arbetsmarknadsdepartementet

Yttrande över Arbetslivskriminalitet – upplägg, verktyg och åtgärder, fortsatt arbete (SOU 2025:25)

Regelrådets ställningstagande

Regelrådet bedömer att konsekvensutredningen uppfyller kraven i 6 och 7 §§ förordningen (2007:1244) om konsekvensutredning vid regelgivning.

Den 6 maj 2024 trädde förordningen (2024:183) om konsekvensutredningar i kraft. För kommittéer och särskilda utredare som har tillkallats före nämnda ikraftträdande tillämpas förordningen (2007:1244) om konsekvensutredning vid regelgivning.

Motivering till Regelrådets ställningstagande

Det remitterade betänkandet innehåller förslag som syftar till att stävja problematiken med arbetslivskriminalitet. Utifrån förslagens karaktär kan de påverka såväl stora som små företag brett, oavsett branschtillhörighet.

Som framgår av detta yttrande har flertalet aspekter bedömts som godtagbart beskrivna, särskilt mot bakgrund av förslagens karaktär. Alternativa lösningar är särskilt väl beskrivet.

I konsekvensutredningen hade det varit önskvärt med ett resonemang utifrån företagets möjligheter att förstå nu gällande och föreslagna regler – det vill säga företagets möjlighet att göra rätt. Detta blir särskilt relevant när det kommer till regelverk som har sanktioner som kan åläggas företag. Ju högre sanktioner, desto enklare bör ett regelverk vara att förstå och följa.

De brister som Regelrådet har noterat i konsekvensutredningen får inte bäring på den sammantagna bedömningen av konsekvensutredningen.

Innehållet i förslaget

Det remitterade betänkandet innehåller följande förslag till nya och ändrade författningar:

- Förslag till lag om lön och annan ersättning för arbete av en utlänning med arbetstillstånd. Lagen ska gälla vid tvist om lön eller annan ersättning mellan en arbetsgivare och en utlänning som är eller har varit arbetstagare hos arbetsgivaren och som har eller har haft arbetstillstånd enligt 6 kap 2 § 1 st utlänningslagen (2005:716) för det arbete som fordran i tvisten avser.

Ett avtalsvillkor som i jämförelse med vad som anges i lagen är till nackdel för utlänningen är utan verkan mot honom eller henne. Vid en tvist ska, om arbetstagaren inte visar annat, lönen, andra ersättningar och sysselsättningsgraden i anställningen anses motsvara vad som följer av det anställningsavtal som har varit

en förutsättning för Migrationsverkets beslut om arbetstillstånd. Har arbetsgivaren efter det att arbetstillståndet beviljades informerat Migrationsverket om att arbets- och anställningsvillkoren har ändrats ska för tiden därefter, om arbetstagaren inte visar annat, lönen, andra ersättningar och sysselsättningsgraden istället anses motsvara de ändrade villkoren. Om inte arbetsgivaren eller arbetstagaren visar annat ska den period under vilken arbete har utförts anses vara 3 månader.

- Förslag till förordning om statsbidrag till arbetstagarorganisationer för kostnader för att bistå utlännningar som inte har rätt att vistas i Sverige. Förordningen innehåller bestämmelser om statsbidrag till arbetstagarorganisationer för kostnader för att bistå utlännningar att göra sin rätt gällande enligt lagen (2013:644) om rätt till lön och annan ersättning för arbete utfört av en utlänning som inte har rätt att vistas i Sverige. Syftet med statsbidraget är att främja att arbetstagarorganisationer bistår utlännningar med att få den lön och annan ersättning som de har rätt till.
- Förslag till förordning om en samordnad vidareförmedling av registerinformation om företag. Förordningen är tillämplig vid kontroll av aktiebolag, ekonomiska föreningar, handelsbolag, kommanditbolag, ideella föreningar, stiftelser och enskilda näringsidkare. Bolagsverket ska tillhandahålla en teknisk plattform där enskilda kan begära att få ut uppgifter om företag. Bolagsverket ska på begäran av en enskild kontrollera:
 - Om det finns ett underskott på skattekontot, samt underskottets storlek.
 - Om det till följd av utebliven betalning av skatter eller socialförsäkringsavgifter förekommer uppgifter om skuld i Kronofogdemyndigheten, samt skuldens storlek.
 - Förekomst i de insolvensregister över konkurser, företagsrekonstruktioner, skuldsaneringar och F-skuldsaneringar som förs enligt 13 § 2 st lagen (2017:473) med kompletterande bestämmelser till 2015 års insolvensförordning.
 - Om det finns uppgift om likvidation.
 - Om det finns förekomst i registret över näringsförbud
 - Om det finns förekomst i det register som förs enligt 2 § 2 förordningen (2007:913) med instruktion för Arbetsmiljöverket.

Bolagsverket får meddela föreskrifter om verkställigheten av förordningen.

- Ändring i lagen (1999:678) om utstationering av arbetstagare. Sanktionsavgifter till följd av brott mot lagen höjs från 100 000 kr till 200 000 kr.
- Ändring i utlänningslagen (2005:716). För arbetsgivare är den främsta ändringen att Migrationsverket får ta ut en sanktionsavgift om en arbetsgivare för en arbetstagare inte har tillämpat minst sådana villkor som krävs för att förutsättningarna i 6 kap. 2 § 1 st.¹ ska vara uppfyllda, och det har lett till att arbetstagarens arbetstillstånd har

¹ 6 kap. 2 § utlänningslagen (2005:716) lyder:

Arbetstillstånd får ges till en utlänning som har ett anställningsavtal, om

1. anställningen gör det möjligt för honom eller henne att uppnå en god försörjning, och

2. lönen, försäkringsskyddet och övriga anställningsvillkor inte är sämre än de villkor som följer av svenska kollektivavtal eller praxis inom yrket eller branschen.

återkallats. Sanktionsavgiften ska uppgå till det prisbasbelopp som gällde när Migrationsverket fattade beslut gällande utlänningsens arbetstillstånd.

- Ändring i lagen (2013:644) om rätt till lön och annan ersättning för arbete utfört av en utlänning som inte har rätt att vistas i Sverige. Ändringen går i huvudsak ut på att Diskrimineringsombudsmannen får föra talan för en enskild arbetstagare i en tvist om lön och annan ersättning
- Ändring i förordningen (2017:19) om utstationering av arbetstagare. En sanktionsavgift ska tas ut om en arbetsgivare överträder bestämmelserna i 8 § 1 st eller 9 §. Sanktionsavgiften är i vissa fall ett prisbasbelopp, i andra fall ett halvt prisbasbelopp. Om en sanktionsavgift har beslutats för en överträdelse och den avgiftsskyldige därefter inom ett år från beslutet upprepar en sådan överträdelse, ska en avgift för den nya överträdelsen tas ut som ska vara dubbelt så stor som det tidigare beloppet.
- Ändring i fastighetsmäklarförordningen (2021:518). Det förslås att en registrerad fastighetsmäklare ska genomgå fortbildning i syfte att behålla de kunskaper och den förmåga att tillämpa kunskaperna som avses i 25 §. Fastighetsmäklarinspektionen får meddela föreskrifter om den fortbildningen.

I följande fall består ändringen av en följdändring till följd av andra förslag:

- Ändring i förordningen (2001:588) om behandling av uppgifter i Skatteverkets beskattningsverksamhet, förordningen (2007:110) med instruktion för Bolagsverket, förordningen (2008:1401) med instruktion för Diskrimineringsombudsmannen samt ändring i förordningen (2022:722) om statsbidrag för visst våldsförebyggande arbete.

De nya och ändrade författningarna föreslås i flertalet fall träda i kraft den 1 juli 2026. Vissa föreslås träda i kraft den 1 januari 2026 och för vissa förordningsändringar den dag som regeringen bestämmer.

Bedömning av delasppekter

Bakgrund och syfte med förslaget

I konsekvensutredningen anges att förslagen syftar till att motverka arbetslivskriminella upplägg och minska utrymmet för arbetslivskriminella aktörer att konkurrera med seriösa och hederliga företag på ett osunt sätt.

I betänkandet finns en utförlig beskrivning av problematiken kring arbetslivskriminalitet. Det framgår också en beskrivning av kommittédirektiven och vad delegationen hade att utreda. Delegationen har lämnat delbetänkanden och promemorior och det nu remitterade betänkandet är ett slutbetänkande. I slutbetänkandet behandlas exempelvis:

Arbetstillstånd enligt första stycket får endast ges om rekryteringsförfarandet är förenligt med Sveriges åtaganden inom Europeiska unionen. Arbetstillstånd får även ges till en utlänning som deltar i ett internationellt utbyte eller om det följer av ett internationellt avtal eller ett avtal med ett annat land.
Lag (2022:1847).

- Analysera specifika arbetslivskriminella upplägg i näringsgrenarna bygg, restaurang, transport, kroppsvård, städ och vissa delar av de gröna näringarna (säsongsanställda) samt om delegationen ser sådana behov, även i andra näringsgrenar.
- Utifrån ett urval av reglerade yrken där arbetslivskriminalitet bedöms medföra särskilt stora risker beskriva kriminalitetens konsekvenser för samhället. Utredningen har valt att titta närmare på följande reglerade yrken: advokat, auktoriserad revisor, fastighetsmäklare och läkare.
- Föreslå effektiva åtgärder för att motverka arbetslivskriminalitet inom näringsgrenarna och de reglerade yrkena.
- Kartlägga vilka kopplingar som finns mellan arbetslivskriminalitet och organiserad brottslighet i Sverige, med särskilt fokus på hur arbetslivskriminaliteten används för att finansiera den kriminella ekonomin och hur den organiserade brottsligheten tillskansar sig andra orättmätiga fördelar inom näringslivet.
- Lämna förslag på mer ändamålsenliga verktyg såsom utökade möjligheter att använda sig av förbud, förelägganden och sanktioner, som behövs för att förbättra förutsättningarna för att bekämpa arbetslivskriminalitet.
- Analysera förutsättningarna för ett mer strukturerat långsiktigt samarbete mellan de samverkande myndigheterna och arbetsmarknadens parter.
- Identifiera vilka myndigheter eller andra aktörer som inte har detta till uppgift idag, men som i framtiden bedöms kunna agera effektivt för att bekämpa samhällsproblemen med arbetslivskriminalitet.

Regelrådet finner att beskrivningen av bakgrund och syfte med förslaget är godtagbar.

Alternativa lösningar och effekter av om ingen reglering kommer till stånd

I betänkandets avsnitt 9.2 finns en beskrivning av delegationens förslag, och vilka effekter som bedöms uppstå om någon ändring inte vidtas. Alternativa lösningar framgår även i betänkandet i övrigt.

Följande anges gällande förslaget till ny lag om rätt till lön för arbetstagare med arbetstillstånd. Om inte förslagen genomförs kommer utlänningar inte att ha någon bättre rätt än idag när det gäller att i en tvist med arbetsgivaren åberopa villkor om lön, annan ersättning och sysselsättningsgrad enligt det anställningsavtal som har getts in till Migrationsverket och som har legat till grund för rätten till arbetstillstånd. En rätt till ersättning har också diskuterats i tidigare förslag på området, exempelvis har det i betänkandet Ett förbättrat system mot arbetskraftsexploatering m.m. (SOU 2021:88) inte bedömts finnas ett behov av en reglering om rätt till skadestånd för arbetstagare i de aktuella fallen, mot bakgrund av de förslag utredningen lade fram i övrigt och som bedömdes motverka fall där en arbetstagare blir av med sitt arbetstillstånd på grund av brister i tillämpningen av anställningsvillkoren. Om en rätt till ett särskilt skadestånd ändå skulle införas ansåg utredningen att regleringen borde finnas i en särskild lag.

Följande anges gällande förslaget om en ny sanktionsavgift i utlänningslagen. Delegationen föreslår att den som för en utlänning med arbetstillstånd har tillämpat sämre villkor än de som har varit en förutsättning för tillståndet ska kunna påföras en sanktionsavgift till staten, om bristen i tillämpningen av villkoren har lett till att utlänningen antingen har fått sitt

arbetstillstånd återkallat eller har fått avslag på en ansökan om förlängt arbetstillstånd. Om förslagen inte genomförs kommer det inte att kunna påföras någon sanktion mot arbetsgivare i fall där en utlänning blir av med sitt arbetstillstånd. Som alternativ till förslaget har delegationen huvudsakligen diskuterat om sanktionen istället bör vara straffrättslig. Det anges exempelvis i betänkandet att nackdelen med straffrättsliga sanktioner är att processer där en sådan sanktion fastställs kan bli komplicerade och långdragna, där åklagare behöver involveras i processen och saken prövas av allmän domstol.²

Följande anges gällande förslaget om samordnad vidareförmedling av registerinformation om företag. Förslaget syftar till att förbättra möjligheterna för privata aktörer att inhämta information om företag på ett effektivt och ändamålsenligt sätt. Ökad tillgänglighet till information om leverantörer skapar större incitament och bättre förutsättningar för företag att välja seriösa leverantörer. Det skulle även leda till att tjänsteföretagen i större utsträckning väljer att följa bestämmelserna. Idag måste en enskild begära att få del av uppgifter från de olika myndigheterna som förfogar över dem. Ett alternativ till delegationens förslag skulle kunna vara att respektive myndighet utvecklar sina system i syfte att förenkla utlämnandet. Detta skulle inte förändra det faktum att den enskilde som vill få del av uppgifter om företag måste vända sig till respektive myndighet. Det anges att om ingen åtgärd vidtas är det mycket som talar för att kontroller inte kommer att ske i önskvärd utsträckning.

Följande anges gällande förslaget om ett krav på fortbildning av fastighetsmäklare. Om något fortbildningskrav inte införs skulle den begränsade kunskapsnivå som finns idag riskera att bestå. Det skulle kunna bidra till att fastighetsmäklare används som möjliggörare för arbetslivskriminalitet och att det inte upptäcks när fastighetsmäklare misstänks för penningtvätt.

Regelrådet finner att beskrivningen av alternativa lösningar och effekter av om någon reglering inte kommer till stånd är godtagbar.

Förslagets överensstämmelse med EU-rätten

I betänkandets avsnitt 9.13 finns en beskrivning av förslagets förenlighet med EU-rätten och internationella åtaganden. Där framgår att delegationen bedömer att förslaget är förenligt med EU:s statsstödsregler. Efter en genomgång av förslagen i förhållande till EU-rätten i övrigt görs bedömningen att förslaget är förenligt med EUF-fördraget och övrig EU-rätt. Också övriga förslag bedöms vara förenliga med EU-rätten.

Regelrådet har inte funnit något skäl till att ifrågasätta förslagsställarens bedömning och finner att beskrivningen av förslagets överensstämmelse med EU-rätten är godtagbar.

Särskild hänsyn till tidpunkt för ikraftträdande och behov av speciella informationsinsatser

I betänkandets avsnitt 9.15 beskrivs tidpunkten för ikraftträdande och behovet av eventuella informationsinsatser. Det anges att förslagen tillsammans och var för sig kan innebära förbättrade möjligheter för utsatta arbetstagare att få de arbets- och anställningsvillkor som de har rätt till. Det anges när respektive ny eller ändrad författning föreslås träda i kraft.

² Betänkandet s. 314.

Gällande informationsinsatser anges att det bör finnas tydlig information som är tillgänglig för utsatta arbetstagare om förslagen som påverkar arbetstagares rättigheter och möjligheter till stöd. Sådan information bör lämnas av de samverkande myndigheterna. Det anges att det framgår av lämnade regeringsuppdrag till myndigheterna att de ska genomföra gemensamma informationsinsatser med fokus på att stärka kunskapen hos allmänheten och andra relevanta aktörer och förändra attityder i syfte att motverka arbetslivskriminalitet, samt i syfte att stärka utsatta arbetstagares kunskap om rättigheter, skyldigheter och de möjligheter till stöd som finns. Information om de nya bestämmelserna kan lämpligen finnas tillgänglig på en sådan särskild hemsida, som delegationen tidigare föreslagit, där information bland annat till utsatta arbetstagare kan samlas. I övrigt bedöms det inte behövas några särskilda informationsinsatser.

Regelrådet vill i denna del framföra följande. Det framgår när respektive ny eller ändrad författning föreslås träda i kraft, däremot inte om särskild hänsyn kan tas till tidpunkten för ikraftträdande, vilket är en brist i redovisningen.

Beskrivningen av behovet av speciella informationsinsatser kan godtas, även om det hade varit önskvärt med ett tydliggörande av information till företag i gruppen som benämns "andra relevanta aktörer".

Regelrådet finner att beskrivningen av om särskild hänsyn kan tas till tidpunkten för ikraftträdande är bristfällig.

Regelrådet finner att beskrivningen av behovet av speciella informationsinsatser är godtagbar.

Berörda företag utifrån antal, storlek och bransch

Regelrådet vill i denna del framföra följande. Det framgår en beskrivning av bransch, åtminstone utifrån vad som bedöms som "riskbranscher" gällande arbetslivskriminalitet. I övrigt bör, såvitt Regelrådet förstår förslaget, företag i alla branscher kunna påverkas av förslaget. Det hade varit önskvärt med en närmare beskrivning av även andra branscher som påverkas särskilt, även utanför det som delegationen har bedömt som en "riskbransch". Med det sagt, kan den beskrivning som finns i den delen godtas.

Regelrådet har i konsekvensutredningen inte kunnat utläsa en beskrivning av berörda företag utifrån antal och storlek. Det anges att förslaget kan få positiva effekter särskilt för små företag, men det är en alltför övergripande beskrivning för att kunna förstå storleksfördelning på de företag som framförallt kommer att påverkas. Utredningen pekar ut ett antal "riskbranscher" och enligt Regelrådet borde åtminstone dessa branscher ha belysts närmare utifrån antal och storlek på de företag som berörs.

Regelrådet finner att beskrivningen av berörda företag utifrån bransch är godtagbar.

Regelrådet finner att beskrivningen av berörda företag utifrån antal och storlek är bristfällig.

Påverkan på berörda företags kostnader, tidsåtgång och verksamhet

I konsekvensutredningen anges att förslagen om presumtion om lön och andra ersättningar samt om att arbetsgivaren i vissa fall ska betala en sanktionsavgift när en utlänning förlorar sitt arbetstillstånd kan få ekonomiska konsekvenser för företag. Förslagen anges uteslutande påverka företag som anställer utlänningar för att arbeta i Sverige och bara i fall där det för

arbetstillståndet ställs krav på att anställningsvillkoren ska hålla en viss nivå samt att arbetstagaren ska uppnå en god försörjning. Det bedöms handla om i storleksordningen 1,5 - 2,5 procent av alla aktiva arbetsgivare i Sverige (förslagsställaren hänvisar till SOU 2024:15 s 310).

Vidare anges att förslagen är utformade för att träffa företag som ägnar sig åt upplägg som innebär att kraven för att en utlänning ska ha rätt till arbetstillstånd kringgås. För företag som tillämpar minst sådana villkor som har varit en förutsättning för arbetstillståndet bedöms inte den föreslagna regleringen få några konsekvenser. Företag som i enlighet med utlänningslagstiftningen informerar Migrationsverket om försämringar i villkoren under villkorstiden bedöms inte heller påverkas av förslagen i denna del.

Det anges att den föreslagna sanktionsavgiften i utlänningslagen endast aktualiseras i fall där ett arbetstillstånd återkallas eller inte förlängs och beslutet har sin grund i att arbetsgivaren har brustit i tillämpningen av de anställningsvillkor som har varit en förutsättning för det befintliga tillståndet. Det har nyligen införts regler i utlänningslagstiftningen som syftar till att arbetsgivaren genom att förklara sig eller genom att förändra sitt beteende kan undvika att ett arbetstillstånd återkallas. Arbetstillståndet ska inte heller återkallas i ringa fall eller om en återkallelse med hänsyn till omständigheterna annars inte framstår som skälig. Enligt förslagsställaren bör den föreslagna sanktionsavgiften mot den bakgrunden inte verka avskräckande för seriösa företag när det gäller att tillgodose sina behov av kompetensförsörjning genom att anställa utländska arbetstagare som behöver arbetstillstånd.

Vidare anges följande gällande förslagen om bättre möjligheter för utlänningar att göra vissa rättigheter gällande. Det anges att förslagen i den delen i huvudsak innebär att utlänningar som vistas illegalt i Sverige enklare mot en arbetsgivare kan tillvarata sina rättigheter och driva tvister med stöd av 2013 års lag. De underlättar vidare för utlänningar som har eller har haft arbetstillstånd enligt 6 kap 2 § utlänningslagen att kunna driva tvister som omfattas av den föreslagna lagen om rätt till lön för arbetstagare med arbetstillstånd. Förslagen bedöms inte få några konsekvenser för företag, annat än genom att antalet tvister om lön och andra ersättningar där en utlänning är motpart kan antas bli något fler än idag. De kostnader och den ökade administrativa börda det skulle kunna innebära för företagen bedöms av förslagsställaren vara försumbara.

Det anges att förslaget om en höjning och annan justering av sanktionsavgifterna vid utstationering kommer att leda till ökade kostnader för de företag som inte följer utstationeringsreglerna. Sanktionen kommer att bli mer kännbar för de som begår upprepade överträdelser. Förslaget väntas vidare leda till att fler utstationeringar till Sverige anmäls på ett korrekt sätt, vilket i sin tur förväntas bidra till en sund konkurrens på lika villkor, då möjligheterna för utländska företag att vinna konkurrensfördelar genom att tillämpa anställningsvillkor som i en svensk kontext framstår som oacceptabla minskar.

Förslaget om en samordnad vidareförmedling av registerinformation om företag kommer att beröra samtliga som bedriver näringsverksamhet. Delegationens förslag medför inte någon ny skyldighet att genomföra kontroller av leverantörer utan innebär endast en möjlighet att inhämta information på ett enklare sätt.

De uppgifter som är offentliga kan redan idag begäras ut, men förslaget innebär att kontrollen kommer att underlättas och delegationen bedömer att tillgången till funktionen kommer att leda till förenklingar och kostnadsbesparingar för företag. Registerinformationen kommer också att omfatta uppgifter som idag i vissa fall skyddas av sekretess (uppgifter från

skattekontot). Genom förslaget ges företag förbättrade möjligheter att faktiskt identifiera leverantörer som är oseriösa eller inte har rätt att bedriva näringsverksamhet. Den administrativa bördan för det företag som begär ut uppgifter bedöms minska betydligt då frågeställaren endast behöver vända sig till en myndighet istället för att begära ut uppgifter från flera myndigheter.

Vidare anges att den administrativa bördan för de företag som begäran avser också bedöms minska, genom att frågeställare istället för att begära in utdrag från skattekontot eller andra handlingar från den tilltänkta leverantören kan inhämta relevanta uppgifter från Bolagsverket direkt. Storleken på besparingen detta medför för företagen går inte att uppskatta eftersom det saknas samlad information hur ofta som företag begär in uppgifter inför att avtal sluts eller under pågående kontraktstid. Det anges att ett ofördelaktigt resultat vid kontrollen kan resultera i att ett företag inte tilldelas ett uppdrag eller kontraktet. Syftet med kontrollen anges vara att företag som vill säkerställa att en leverantör är seriös och har ekonomiska förutsättningar att fullfölja ett avtal på ett enkelt sätt får ett bra underlag för sin bedömning. Att ett oseriöst företag som snedvrider konkurrensen genom att inte fullgöra sina skyldigheter avseende skatter och socialförsäkringsavgifter eller har företrädare som har näringsförbud, får svårare att verka på marknaden är ur ett konkurrenshänseende och samhällsperspektiv enligt förslagsställaren enbart positivt.

Det anges att när det blir enklare att kontrollera leverantörer, såväl inför tilldelning som under kontraktstiden, kan också beställaren av tjänsten i högre grad komma att ställa krav på att leverantören anger vilka underleverantörer som kommer att användas. Om så sker är det en utveckling som bör välkomnas då det leder till att även företag längre ned i leverantörskedjan kontrolleras. Sammantaget är det delegationens bedömning att förslaget inte påverkar företagen eller konkurrensen negativt, inte heller små- eller medelstora företags möjligheter att bedriva näringsverksamhet påverkas negativt av förslaget. Tvärtom bör förslaget om en funktion för samordnad vidareförmedling av registerinformation av företag minska de administrativa kostnaderna för företag. Förslaget bedöms också bidra till en sund konkurrens då kontrollen av företag såväl förenklas som effektiviseras.

Gällande förslaget om ett krav på fortbildning av fastighetsmäklare anges följande. Delegationens förslag om ett utbildningskrav för registrerade fastighetsmäklare skulle innebära att det införs ett författningsreglerat krav på viss utbildning. Utbildning kan innebära kostnader för fastighetsmäklare och eventuellt för fastighetsmäklarföretag som väljer att bekosta utbildningen. Enligt delegationens mening bör det dock kunna förväntas att fastighetsmäklare utbildar sig även utan ett författningsreglerat utbildningskrav, då det ständigt tillkommer nya krav och regler, inte minst avseende penningtvätt och vad som inryms i begreppet god fastighetsmäklarsed. En viss utbildning bör krävas för att fastighetsmäklare ska kunna fullgöra vad som förväntas av dem. Förslaget om ett utbildningskrav bedöms därför inte innebära några ytterligare kostnader för fastighetsmäklare och fastighetsmäklarföretag som är måna om att kunna fullgöra sina redan befintliga skyldigheter enligt penningtvättsregelverket och att följa god fastighetsmäklarsed.

Regelrådet vill i denna del framföra följande. Förslagets påverkan på företagens tidsåtgång och kostnader anges relativt övergripande, utan närmare kvantifiering. Regelrådet har dock viss förståelse för att en kvantifiering utifrån detta ärendes karaktär, och de olika delar som behandlas, kan vara en utmaning för förslagsställaren. Den kvalitativa beskrivningen kan därför godtas i detta ärende.

Det framgår att förslagsställarens bedömning är att företag som följer gällande lagstiftning inte kommer att påföras några kostnader, eller enbart försumbara kostnader. Likaså att små företags arbetsförutsättningar kan förbättras. Regelrådet noterar de ökade sanktionsavgifterna och anser utifrån det att det hade varit önskvärt med ett resonemang kring hur lätt det är att göra rätt för arbetsgivare, utifrån ett transparensperspektiv och att regler bör vara enkla att förstå och följa. Med det sagt, kan den beskrivning som finns godtas.

Trots det nämnda finner Regelrådet att beskrivningen av förslagets påverkan på företagens tidsåtgång, kostnader och verksamhet är godtagbar.

Påverkan på konkurrensförhållandena för berörda företag

I konsekvensutredningen anges att förslagen förväntas kunna leda till att den osunda konkurrensen minskar bland såväl större som mindre företag och bedöms få särskild effekt i de branscher som pekas ut som riskbranscher för arbetslivskriminalitet (bland annat bygg, restaurang, transport, kroppsvård, städ och vissa delar av de gröna näringarna).

Sammantaget förväntas förslagen i betänkandet leda till positiva konsekvenser för företag som följer gällande regelverk och fullgör sina skyldigheter enligt avtal, genom att incitamenten och utrymmet för oseriösa företag att konkurrera med arbetslivskriminella upplägg minskar.

Regelrådet finner att beskrivningen av förslagets påverkan på konkurrensförhållandena för berörda företag är godtagbar.

Regleringens påverkan på företagen i andra avseenden

Regelrådet har inte kunnat utläsa en beskrivning av regleringens påverkan på företagen i andra avseenden. Regelrådet har heller inte för egen del kunnat se någon sådan påverkan.

Regelrådet finner att en utelämnad beskrivning av regleringens påverkan på företagen i andra avseenden i detta ärende är godtagbar.

Särskilda hänsyn till små företag vid reglernas utformning

I konsekvensutredningen anges att förslagen förväntas vara särskilt gynnsamma för små företags förutsättningar och konkurrensförmåga, och att det finns skäl att tro att många av de företag som används som verktyg för arbetslivskriminella upplägg verkar i direkt konkurrens med framför allt små och seriösa företag. Små företag kan också ha mindre resurser än större företag att på olika sätt, exempelvis på juridisk väg, skydda sig mot osund konkurrens.

Regelrådet vill i denna del framföra följande. Det som förslagsställaren anger är snarare en bedömning av hur förslaget kommer påverka små företag – inte om särskild hänsyn kan tas till små företag vid reglernas utformning. Om sådan hänsyn inte kan tas, behöver det anges och motiveras.

Regelrådet finner att beskrivningen av om särskilda hänsyn kan tas till små företag vid reglernas utformning är bristfällig.

Regelrådet behandlade ärendet vid sammanträde den 27 augusti 2025.

I beslutet deltog Anna-Lena Bohm, ordförande, Helena Fond, Roland Sigbladh och Lars Silver. Hans Peter Larsson anmälde skiljaktig mening eftersom han bedömde att konsekvensutredningen inte gav tillräcklig information för ett ställningstagande.

Ärendet föredrogs av Katarina Garinder Eklöv.

Anna-Lena Bohm
Ordförande

Katarina Garinder Eklöv
Föredragande